

Адміністративна та кримінальна відповідальність неповнолітніх

У підлітків завжди виникає бажання стати незалежним, спробувати щось нове, побувати в новій, цікавій обстановці. Це природно і навіть корисно для підлітка – все це частина дорослішання. Але така поведінка може призвести до порушення прав інших дітей та закону.

У випадку заподіяння шкоди неповнолітнім у віці від 14 до 18 років він відповідає на загальних підставах. Якщо в нього немає майна чи заробітку достатнього для відшкодування шкоди, шкода відшкодовується цілком чи у частині, якої не вистачає, його батьками.

Багато неповнолітніх, вчиняючи правопорушення або злочини, навіть не замислюються, що вони вже повною мірою підлягають відповідальності за скоєні ними діяння, а якщо й розуміють це – то помилково вважають, що можуть уникнути покарання, думаючи що, відповідальність настає з більш пізнього віку.

Адміністративній відповідальності підлягають особи, які досягли на момент вчинення адміністративного порушення 16-річного віку.

До осіб віком 16-18 років, які вчинили адміністративне правопорушення застосовуються заходи впливу:

- 1) зобов'язання публічно попросити вибачення у потерпілого;
- 2) попередження;
- 3) догана або сувора догана;

4) передача неповнолітнього під нагляд батькам чи педагогічного, трудового колективу за їх згодою, а також окремим громадянам на їх прохання.

Чинне законодавство передбачає, що кримінальній відповідальності та покаранню підлягають особи, яким до скоєння злочину виповнилось 16 років (ст. 22 КК України). Лише за деякі злочини, спеціально вказані в законі, кримінальна відповідальність може настати з 14 років.

Згідно ч. 2 ст. 22 КК України особи, що вчинили злочини у віці від чотирнадцяти до шістнадцяти років, підлягають кримінальній відповідальності лише за:

– умисне вбивство (статті 115-117 КК України).

Статтею 97 Кримінального кодексу України передбачено, що неповнолітнього, який вперше вчинив злочин невеликої тяжкості або необережний злочин середньої тяжкості, може бути звільнено від

кримінальної відповідальності, якщо його виправлення можливе без застосування покарання. У цих випадках суд застосовує до неповнолітнього примусові заходи виховного характеру, а саме: застереження, обмеження дозвілля і встановлення особливих вимог до поведінки неповнолітнього, передача неповнолітнього під нагляд батьків чи осіб, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічного або трудового колективу за його згодою, а також окремих громадян на їхнє прохання.

До неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину, судом можуть бути застосовані такі основні види покарань: штраф; громадські роботи; виправні роботи; арешт; позбавлення волі на певний строк.

Штраф застосовується лише до неповнолітніх, що мають самостійний доход, власні кошти або майно, на яке може бути звернене стягнення.

Розмір штрафу, в тому числі за вчинення злочину, за який передбачено основне покарання лише у виді штрафу понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, встановлюється судом залежно від тяжкості вчиненого злочину та з урахуванням майнового стану неповнолітнього в межах до п'ятисот встановлених законодавством неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Громадські роботи можуть бути призначені неповнолітньому у віці від 16 до 18 років на строк від тридцяти до ста двадцяти годин і полягають у виконанні неповнолітнім робіт у вільний від навчання чи основної роботи час. Тривалість виконання даного виду покарання не може перевищувати двох годин на день.

Виправні роботи можуть бути призначені неповнолітньому в віці від 16 до 18 років за місцем роботи на строк від двох місяців до одного року.

Із заробітку неповнолітнього, засудженого до виправних робіт, здійснюється відрахування в доход держави в розмірі, встановленому вироком суду, в межах від п'яти до десяти відсотків.

Арешт полягає у триманні неповнолітнього, який на момент постановлення вироку досяг шістнадцяти років, в умовах ізоляції в спеціально пристосованих установах на строк від п'ятнадцяти до сорока п'яти діб.

Покарання у виді позбавлення волі призначається неповнолітньому: за вчинений повторно злочин невеликої тяжкості – на строк не більше одного року шести місяців; за злочин середньої тяжкості – на строк не більше чотирьох років; за тяжкий злочин – на строк не більше семи років; за особливо тяжкий злочин – на строк не більше десяти років; за особливо тяжкий злочин, поєднаний з умисним позбавленням життя людини, – на строк до п'ятнадцяти років.

Важливо знати, що не знання закону не звільняє від відповідальності.